

Bilim İçin Örgütlenen Üniversite Gençliği Öğrenci Araştırma Toplulukları

Örgün üniversite eğitimi, öğrenciye bilimsel düşünmeyi kazandırmanın yanı sıra, bilimselliğini geliştirebileceği ve mesleki araştırmalarında kullanabileceği bir ortamda bulunma şansı verir. Bu ortamın belirleyici özelliği, eğitimde öğrencinin katılımcı çabalarıdır. İşte bu aşamada, katılım konusundaki eksikliklerini giderme amacıyla biraraya gelen gençlerin oluşturduğu öğrenci toplulukları varlıklarını hissettirmektedir. Böylece hedefi, öğrencilerin mesleki gelişimlerini hızlandırmak ve almakta oldukları eğitimi, araştırmalarla pekiştirmek olan öğrenci organizasyonları ortaya çıkmıştır.

ÖĞRENCİ organizasyonları, aynı bilim dalında öğrenim görmekte olan öğrencileri biraraya getiren bir özellik taşımaktadırlar. Türkiye Tıp Öğrencileri Bilimsel Araştırma Konseyi, Biyoloji Öğrencileri Bilimsel Araştırma Laboratuvarı Kulübü, ODTÜ Astronomi Topluluğu, ODTÜ Biyoloji Topluluğu, Türk Eczacıları Birliği Gençlik Komisyonu, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Topluluğu, örneklerini çeşitlendirebileceğimiz bu organizasyonlardan sadece birkaçıdır.

Öğrenciler, bilimsel düşünme yeteneklerini geliştirerek; bilimin kendilerinden uzakta olmadığını görüşüne varmışlardır. Aşışlagelmiş olayları sorgulamakta, olayların üzerinde düşünerek neden-sonuç ilişkisini kurmaya çalışmaktadırlar. Çalışmalarında genellikle, bilimsel gerçeğin sürekli değişebilir olması ve her bilimsel doğrunun, gün geldiğinde belki de bilimsel bir yanlış haline gelebileceği görüşünden yola çıkılmaktadır.

Bu organizasyonlarda öğrenciler, bilimsel araştırmalarda gerekli bilgiye ulaşım yöntemleri, araştırma teknikleri konusunda kendilerini eğitmektedirler. Bilimin, eğitimin hammaddesi; eğitimin ise, bilimin aktarılmasında bir araç olduğundan hareket ederek, almakta oldukları eğitimin yardımıyla bilimsel verilere ulaşmaktadırlar. Uygun yöntemlerin kullanıldığı, bu yöntemlerle düşünce ve yaratıcılığın birleştirildiği projeler üretmektedirler. Araştırmalarda teknolojik yeterlilikleri oranında elde ettikleri sonuçları tartışmakta, gerektiğinde izlemiş oldukları yöntemleri eleştirmektedirler. Eldeki olanaklara göre belirlenen çalışmalarda, teknolojik koşulların engelleyici bir faktör olarak rol almadığı görülmektedir. Çözümüne ulaşmada ise mevcut olanakların en iyi şekilde kullanılmasının, kişiyi büyük ölçüde başarıya götürdüğü gözlenmektedir. Bilimin bir bilgi yığını olmadığı görüşünden hareketle, öğrenciler, almakta oldukları eğitimde kazandıkları bilgileri bu bilimsel araştırmalarla destekleyerek,

seçtikleri mesleğin gelecekteki bir üyesi olarak kendilerini geliştirmektedirler. Özgürce araştırma yapabilen, olayları sorgulayan ekipleri oluşturup, onlara araştırma metodolojisi kazandıran öğrenci organizasyonlarından biri de Ege Bilimsel Araştırma Topluluğu (EBAT)'dur.

EBAT, kurulduğu 1987 yılında pilot projelerle tıp öğrencilerine özgür araştırma kapılarını açmıştır. İzleyen yıllarda, tıp fakültelerinin bütün sınıflarında eğitim görmekte olan öğrencileri içine alan programlarla, öğrencilere öncelikli olarak bilimsel araştırma bilinci kazandırılmıştır. Bilimsel araştırma tekniği ve bilgiye ulaşım yöntemlerinin öğrenilmesi ile, bu projelerin hayata geçirilmesi için gerekli koşullar belirlenmiştir. Bilimsel düşünceyle yoğrulmuş ve bilimsel araştırmalarla şekillendirilmiş bu projeler, düzenlenen kongreler aracılığıyla diğer tıp fakültesi öğrencileri ile paylaşılmıştır. Bu kongreler, tüm öğrencilerin fikirlerini özgürce belirtebildikleri ortamlar olmuştur. 5-8 Mayıs 1992 tarihinde 1. Tıp Bilimleri Öğrenci Kongresi başlığıyla düzenlenen ilk kongrede tıp alanında hazırlanan 71 projeye ait bildiri sunulmuş ve bu bildiriler değerlendirilerek "En İyi Ulusal Tıp Projesi" ödülü verilmiştir. 1992 yılı itibarıyla EBAT, benzeri toplulukların bütün tıp fakültelerinde oluşturulması için girişimlerde bulunmuştur. Sonuçta 19 tıp fakültesinde oluşturulan bu topluluklar, Türkiye Tıp Öğrencileri Bilimsel Araştırma Konseyi adıyla birleştirilmiştir. Bu gün her biri 19 tıp fakültesinde kendine özgü bir yapılanmayla çalışmalarını sürdürmektedir.

1992 yılıyla gelen bu değişiklikler, EBAT'a da daha gelişmiş bir yapılanma kazandırmıştır. Çoğunlukla birinci ve

ikinci sınıf öğrencilerinin katıldığı ve bu öğrencilerin bilimsel araştırmaya yönelik bilgilerinin artırılmasını amaçlayan grupların yanı sıra, kazandıklarını uygulayabilecekleri gruplar da oluşturulmuştur. Birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin katıldığı programlar arasında, öğrencilerin araştırma metodolojisi ve temel yaklaşımlar konusundaki eğitimleri; araştırma gruplarında yer alacak kişilere gerekecek bilgi birikiminin sağlanması; eğitimin kalitesinin artırılması için öğrencinin aktif katılımının sağlanması gibi konular yer almaktadır. Bunların dışında Hücre Tartışma Grubu; Nefroloji Çalışma Grubu; İmmünoloji, Onkoloji, Kardiyoloji, Gastroenteroloji ve Sinir Bilimleri Araştırma Grupları da mevcuttur. Bu gruplar, projelerinin sunulduğu Ulusal Öğrenci Kongreleri düzenlemektedirler. Projeler ayrıca, uluslararası kongreler veya tıp fakülteleri anabilim dallarınca düzenlenen öğrenci günlerinde de yer almaktadır. EBAT, 1994 yılı için belirlemiş olduğu proje programlarında, mevcut kaynakları değerlendirerek en verimli kullanımının somut örneklerini sunmaktadır. Bu projelerin büyük bir kısmı, güç bulunan malzemelerin üzerine dayandırılmadıkları için, teknolojik yetersizlikler nedeniyle sonuçsuz kalma olasılıkları düşüktür. Planlanan 18 projeden bazılarının başlıkları şöyle: "18-25 yaş arası öğrencilerin ayakta kalmasının pedografik incelenmesi", "Karşıyaka çocuk yuvasındaki çocukların solunum florası taranması", "Spor yapan, yapmayan öğrencilerin fiziksel uygunluk, vücut kompozisyon ve fizik güçlerinin karşılaştırılması". Bu projeler, 27-30 Eylül 1994 tarihinde düzenlenecek olan 1. Uluslararası Tıp Bilimleri Öğrenci Kongresi'nde yer alacaktır.

rencilerin fiziksel uygunluk, vücut kompozisyon ve fizik güçlerinin karşılaştırılması". Bu projeler, 27-30 Eylül 1994 tarihinde düzenlenecek olan 1. Uluslararası Tıp Bilimleri Öğrenci Kongresi'nde yer alacaktır.

EBAT, kendisi ile birlikte Konseyi oluşturan 19 topluluktan yalnızca biridir. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Araştırma Topluluğu (DETAT), Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencileri Bilimsel Araştırma Kolu (ÖBAK), Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrenci Araştırma kolu gibi gruplarla daha 18 tıp fakültesinde araştırmalar yapılmaktadır.

Örnek olarak verilebilecek diğer bir organizasyon, çalışmalarını 1992 yılından beri yürütmekte olan Türk Eczacıları Birliği Gençlik Komisyonu'dur. Komisyon üyeleri, öğrencilerin mesleki gelişimleri hakkında yayınlar aracılığı ile bilgilendirilmesi üzerinde çalışmaktadırlar. Düzenlemekte oldukları toplantılarda, öğrencilerin "2000 yılında Eczacılık" konusundaki görüşleri tartışılmaktadır. Ayrıca bilimsel alanda düzenlenen panelle öğrencilerin bilgi düzeylerini artırmak da amaçlanmaktadır. Komisyon, Türk eczacılık öğrencilerinin, Avrupa Eczacılık Öğrencileri Birliği ve Uluslararası Eczacılık Öğrencileri Birliği'ndeki temsilciliklerini de yürütmektedir. Bu birlikler aracılığı ile katılım sağlanan değişim programlarıyla öğrenciler, diğer ülkelerdeki eczacılık eğitimi ve mesleklerinin gelişimi konularından haberdar olmaktadır. Bunun yanı sıra Avrupa çapındaki bir başka değişim programıyla da fakültelerarası değişim gündeme gelmiştir. Bu çalışmalarla öğrenciler mesleki gelişimleri açısından büyük önem taşıyan staj programlarına katılım sağlanmasında ve yeni staj imkanları yaratılmasında rol almışlardır.

Henüz ülke düzeyinde bir yapılanmaya sahip olmasa da İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Öğrenci Biyolojik Araştırmalar Laboratuvarı Kulübü de, öğrencileri araştırmalara yön-

Bir öğrenci araştırma grubunca hazırlanmış örnek çalışma:

Kanser Psikolojisi

M. Öztürk, A. Ç. İnkaya
EBAT Onkoloji Araştırma Grubu

Kanser en basit anlamda "vücuda zararlı olan kontrolsüz hücre bölünmesi" olarak tanımlanabilen bir hastalıktır. Tedavisine genellikle biyolojik yönden yaklaşılar. Oysa hastalık; ümitsizlik, ağrı, korku ile birlikte seyredir. Bu nedenle hastalığın klinik yönden olduğu kadar ruhsal ve psikososyal yönden de ele alınması gerekir. Kanser insanın zihninde varlığına ilişkin soruları gündeme getirir.

Hastalığın fiziksel boyutu ve kişinin ruhsal durumu arasında karşılıklı ilişki ve etkileşim vardır. Bunun bir sonucu olarak gelişen psikiyatrik onkoloji (psikoonkoloji) bilim dalında, biyopsikososyal bütüncül yaklaşımın esas olduğu anlayışı vardır. Kanser hastalarında, birçok psikiyatrik, psikososyal rahatsızlığın olduğu ve bunların, hastalığın seyri ve hastanın yaşam kalitesini etkilediği yaklaşımı, konu üzerindeki araştırmaları hızlandırmıştır. Hastalığın tanısını takiben doktorun hastaya ilk tutumu önemlidir. Doktorun tutum ve davranışlarına göre kanser tanısı alan hasta için hayat, farklı anlam ve değer kazanacaktır. Tanı aşamasında hasta, evrensel olarak nitelendirilen bazı korkular yaşar. Bu korkular; ölüm, bağımlılık, vücut görünümünde bozukluk,

lendiren başka bir gruptur. Amacı, diğer organizasyonların amaçlarından farklı değildir: "Bilimsel araştırma yapmak doğrultusunda genç beyinleri yönlendirmek." Kurulduğu 1989 yılından beri, zooloji, hücre, genetik, bo-

tanik gibi dallarda oluşturduğu araştırma grupları ile, deneysel bulgulara dayanan araştırmalar yapmaktadırlar. Türkiye'de biyoloji eğitimi görmekte olan öğrencileri 1-2 Ekim tarihlerinde, 1. Ulusal Öğrenci Kongresi ile tek bir çatı altında toplamayı amaçlayan kulüp, gelir kaynaklarını çeşitlendirmekte de değişik yöntemlere başvurmuştur; kendi laboratuvarında ürettiği histolojik preparatları satmak yoluyla da ek gelirler elde etmektedir.

iş, okul ve sosyal düzende özürsüzlük, sosyal ilişkilerde bozulma, rahatsızlık ve ağrıya ilişkindir.

Ölüm, bu korkuların en etkili ve en kuvvetlisidir. Yarımının olmadığı, idallerini gerçekleştiremeyeceği düşüncesi ile kendini gösterir. Hasta, hayatının kontrolünü kaybettiği hissi ile bağımlılık korkusunu yaşar. Çalışamayan hasta maddi, manevi olarak çevresine bağımlıdır, hayatı doktorunun veya bakımı ile ilgilenen kişinin yardımı ile sürmektedir.

Hasta, kanserin yaşamını tehlikeye düşürücü olasılıkları ile ilgilenirken, saç dökülmesi gibi görünümü ile ilgili bozuklukları düşünmez; hastanın yakınlarının bu görünümünden etkilenmesi hastayı görünüm bozukluğu korkusuna sürükler. Hastaların, operasyon sonucu depresyon geçirmesi muhtemeldir. Radyoterapi yan etki olarak ruhsal gerginlik yaratmaktadır. Sonuçta saçları dökülen hasta, kemoterapi sonrası bulantı ve kusmalarla günlük işlevlerini yerine getiremeyen biridir. Artık kendini tam bir insan gibi görmeye başlar.

Tedavisi nedeniyle günlük yaşamını aksatması, çevresindekilerin hastaya karşı tavırlarını değiştirmesine neden olur. Sosyal güvencesi yoksa maddi yönden aciz durumda kalabilir. Toplumun onu dışladığı sanısına kapılabilir.

Toplumdan kopmakta olduğunu düşünen hasta, sosyal yaşamda aksaklıklar yaşar. Çevresindekiler, kanser hakkında bilgisiz olmaları ya da hastaya nasıl yaklaşacaklarını bilememeleri nedeniyle hastadan uzaklaşırlar ya da hasta, duyduğu öfke nedeniyle çevresindekilerden uzaklaşır. Geç kalan laboratuvar sonuçları, hemşirenin gecikmesinden dolayı has-

talığının tedavi edilemez hal aldığı görüşü, onu bu sonuca sürükler. Hastalık veya tedavi nedeniyle gelişen rahatsızlık ve ağrı, ayrı bir korku sebebidir. Bu korkular sıklık, şiddet, hastaların buna tepkisi açısından hastadan hastaya değişiklik gösterebilir. Dr. E. K. Ross, hastaya kanser tanısının konulmasından itibaren hastanın geçtiği basamakları şöyle tanımlamıştır:

- Hastalığı inkar süreci
- Kızgınlık süreci (bakımının iyi yürütülmediğine dair hekime yönelik suçlamalar gibi)
- Pazarlık (hasta uyumlu olursa, hekim veya hemşire de hastalığına çare bulmak için biraz daha gayret göstereceklerdir)
- Depresyon (üzüntü ve kayba bağlı halsizlik, kilo kaybı, hayattan el-etek çekme)
- Kabul (her ne pahasına olursa olsun hayatta kalma davranışlarının yerini sessiz bir teslimiyet alır; artık hasta kendi kaderinden yakınmaz olur). Bu basamaklar her hastada düzenli olarak görülmeyebilir. Her hasta kabul aşamasına kadar da gelemez. Hatta hastaların tamamında bu psikiyatrik bozukluklar görülmeyebilir de. ABD'de yapılan bir araştırmaya göre, yardım ve tedavi gerektirebilecek bu bozukluklar, hastaların %47'sinde görülmektedir. Yine bu araştırmayla kanserli hastalarda %20-55 oranında depresyon, %40-60 oranında organik beyin sendromu geliştiği ortaya konmuştur. Hastalığın tedavisi sırasında, hasta-doktor arasında güven ilişkisinin kurulması gereklidir. Hekim, hastaya umut vermeli, ancak çok iyimser olmamalıdır. Kanserli hastanın tanısını doktorundan öğrenmesi ve hastalık hakkındaki sorularını doğrudan doğruya konusunda uzman olan doktora sorması, hasta için durumun çok daha farklı olmasını sağlayabilir.

Fizik eğitimi almakta olan öğrenciler de aynı görüşler doğrultusunda örgütlenmeye gitmişlerdir. A.Ü. Fen Fakültesi Fizik Araştırma Topluluğu 1989 yılından başlayarak, ders ve laboratuvarların dışında, öğrencilerin fizik konusuyla ilgili birikimlerini geliştirici birtakım faaliyetlerde bulunmalarını sağlamak için çalışmaktadırlar.

Fizik alanında, güncel araştırma konuları ele alınarak öğrencilerin bilimsel araştırma ortamına heveslendirilmesi amacıyla seminerler düzenlenmektedir. Uzun, Kuvvet ve Zaman, Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi CERN ve Parçacık Fizikindeki Son Gelişmeler, Bilim Tarihinde Aritmetizm, şimdiye kadar düzenlenmiş seminerler arasındadır. Topluluk, bu seminerlerle tüm temel bilimleri hedeflemiş; matematik, kimya, biyoloji gibi dallarda öğrenim görmekte olan diğer bölümlerin katılımı için de çalışmıştır.

ODTÜ de, yaklaşık 50 dolayındaki öğrenci topluluğu ile öğrencilerin bilimsel araştırmalarına destek vermektedir. Bunlardan Astronomi Topluluğu, ele aldığı konuyla ilgili olarak ülkemizdeki en etkin amatör astronomi gruplarından biridir. Topluluk, çalışmalarını iki ana koldan yürütmektedir. Birinci grup çalışma, belirli aralıklarla yapılan seminerler

ve dia gösterileridir. Topluluğun ikinci üzerinde yoğunlaştığı alan ise gözlemsel astronomidir.

Ülkemizdeki en büyük ikinci teleskobu sahip olan ODTÜ Gözlemevi'nde havanın açık olduğu akşamlarda gözlemler yapılmaktadır. Bu gözlemler sırasında ay, samanyolu, gezegenler ve yıldız kümelerinin fotoğrafları çekilmekte; parlaklığı değişen yıldızların ışık değişimleri ölçülmektedir. Video kamerası ile ilginç gök olaylarının filme alınması ülkemizde ilk kez Amatör Astronomi Topluluğu tarafından 10 Aralık 1992 akşamı gerçekleşen Ay tutulması sırasında yapılmıştır. Branşlaşmanın gittikçe önem kazandığı günümüzde bu organizasyonlar, branşlar arasında ortak olarak yürütülebilecek projelerin geliştirilmesi için de girişimlerde bulunmuşlardır.

Mesleki alandaki çalışmaları ile kendilerini geliştiren öğrenciler, bu şekilde birikimlerini diğer branşlarla ortak alanlarda uygulama olanağı bulmaktadırlar. Örneğin, çevre sorunları ile ilgili bir konuda biyoloji öğrencileri, konuyu biyolojik yönden değerlendirirken; sağlık birimleri de ortak bir çalışmayla araştırmaya sağlık açısından katılabilirler. Öğrencilerin, mesleki gelişimlerine paralel olarak gerçekleştirecekleri bu projelerle, sorunlara çok yönlü bir bakış açısı kazanacakları tartışmasız bir gerçektir.

Eğer mesleki yaşamlarında araştırmayı hedef alırlarsa, alanlarında kazandıklarını uygulayabilecekleri platformu yaratacakları, araştırmalara farklı bir boyut kazandıracaktır.

Başarıdan başarıya koştukları izlenimini verdiğimiz bu toplulukların doğal olarak sorunları da bulunmaktadır. Hemen hepsinin iletildiği ortak bir sorun "öğrencilerin duyarsızlığı" konusudur. Ne yazık ki öğrenciler, bu türdeki yapılanmaların herhangi bir aşamasında yer almakta çok yetersiz kalıyorlar. Katılımda bulunmak

yerine izleyici olup, yapılanları yargılamayı tercih ediyorlar. Organizasyonlarda görev almış öğrenciler ise çalışmalarında o alanda eğitim görmekte olan her öğrenciye "araştırma yapabilecekleri, meslekleri alanında kendilerini geliştirebilecekleri" mesajını iletmeye çalışıyorlar.

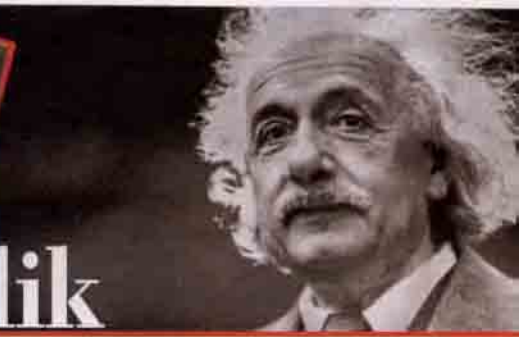
Öğrencilerin ilgilerini artırmak amacıyla toplulukların birçoğu sosyal alanlara da kaymış, özendirici birtakım çalışmalarda bulunmaktadır. Böylece öğrenciler için bilimsel alanda olduğu gibi sosyal alanda da birleştirici bir özellik taşımaktadırlar.

Ülkemizde araştırma tabanını kurmuş, ancak araştırmalarını güncel hayata geçirememiş oldukça fazla sayıda öğrenci topluluğu var. Birçoğu, sahip olacakları meslek konusunda kendilerini geliştirmek için yola koyulmuştur. Eğitimin bilgi aktarımında gösterdiği zorlayıcı özellik, araştırmaya yönelik çalışmalarla giderilmelidir. Eğitim sırasında eksik kalan konularda, öğrenci inisiyatifiyle oluşturulacak araştırma ve çalışma birimleri, bu eksikliklerin giderilmesinde önemli bir faktör olacaktır.

Tüm bunların ışığında üniversite öğrencileri, çevrelerindeki olayları sorgulamaya başlamalı ve mesleki gelişimi ön gören organizasyonlarda yer almalıdırlar. Belki de öğrencilerin, kendi alanlarında cevap aradıkları konular üzerinde araştırma yaparak işe başlamaları, çalışmaların gelişmesindeki ilk adım olacaktır.

Didem Sanyel

Kaynaklar
Yıldırım C. Bilim Felsefesi, İstanbul, 1985
Türkiye Tıp Öğrencileri Bilimsel Araştırma Konseyi Bülteni, İzmir, 1994

Öğrenci Gençlik

“Bilim” İçin de Örgütlenebilir

Metin Çakmakçı
H. Ü. Tıp Fakültesi

“Öğrenci araştırma topluluğu” kavramı, biraz da kulaklara yabancı olmasından dolayı, ilk bakışta yadırganıyor olabilir. “Öğrenci araştırma yapabilir mi, bilgi üretebilir mi?” Bu ve buna benzer sorulara nasıl

yanıt verilirse verilsin, şu anda ülkemizde tıptan arkeolojiye, matematikten astronomiye kadar, birçok bilim dalında ve azımsanmaması gereken sayıda “öğrenci bilimsel araştırma topluluğu” bulunmaktadır. O halde bu olgu incelenmeye değer ve hem “araştırma” hem de “bilimsel çalışma için örgütlenme” kavramları, üniversite gençliği ile ilişkili olarak irdelenebilir.

Araştırma, kuşkusuz, temelde bilgi üretmek için yapılır. Bu ise üniversitenin temel görevlerinden birisidir. Öğrenciler de üniversitenin vazgeçilmez parçası olduklarına göre, orada bulunma amaçları ve birincil sorumlulukları bilgi üretmek olmasa da, bilgi ve hatta teknoloji üretim sürecine katkıda bulunabilirler. Peki, bir öğrenci, öğrenim gördüğü süreç içerisinde, öğrenim gördüğü konu ile ilgili araştırma yapabilir, bilgi üretebilir mi? Bu sorunun yanıtı bakış açısına ve seçilmiş olan eğitim modeline, en önemlisi, beklentiye göre değişebilir. Gerçi tarihte öğrencilerin rastgele olmayan, bilinçli çabaları ile ortaya çıkarılan (yalnızca tıp alanından örnek vermek gerekirse, insülinin bulunuşundan, hiperparatiroidizm hastalığının aydınlatılmasına kadar) gerçek bilimsel aşamalar da yok değildir. Ancak, öğrenci araştırma topluluklarının ilk amacı bu olmalıdır.

Ülkemizde üniversite eğitiminin birçok sorunu vardır. Olması gerekenden çok daha kalabalık ortamlar nedeniyle öğrenen ile öğrenen arasındaki birebir ilişki ortadan kalkmıştır. Buna bağlı olarak fazla kuramsal ve ezberci yaklaşımlar söz konusu olup, pratik ve uygulamaya yönelik eğitim çok azdır; araştırma eğitimi ise neredeyse unutulmuştur. Bu durumda araştırma, eğitimi ileriye götürecek bir araç olarak kabul edilebilir. Doğal olarak bu süreç temel bilgi aktarımının yerini almaz, fakat eksiklikleri giderebilir.

Araştırma toplulukları üniversite gençliğinin olumlu motivasyonuna da katkıda bulunarak, bu kitlenin kendine güvenini ve daha sağlıklı bir dünya görüşü kazanmasına da yardımcı olabilir. Hiç değilse üniversite eğitimi gören her öğrenci, bilimsel düşünce biçimini kavramış ve edinmiş olmalıdır. Çağdaş bilim toplumu olma yolundaki temel gereksinimlerimizden biri de budur. Üniversite gençliği, nesnel, bilimsel gerçeklerle ve eleştirel bir bakış ile dünyaya bakabilmeli, olayları inceleyip tartışabilmelidir. Üniversite eğitimimiz sırasında yeterince aktarılamayan, fakat araştırma toplulukları içerisinde öğrenilebilecek kavramlardan belki de en önemlisi, bu temel bakış açısının gençliğe kazandırılmasıdır.

Gözardı edilmemesi gereken bir ayrıntı da, üniversite öğrencilerinin önemli bir yüzdesinin, konusuna ve kurumuna göre değişmekle birlikte (örneğin, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde %35-40) lisans eğitiminden sonra ileri bir eğitimi sürdürmesi ve salt bu nedenle de araştırma yapmak zorunda olmasıdır. Bunların bir kısmı da daha sonra akademik bir yaşamı seçecek olan kişilerdir. Öğrenci araştırma toplulukları ile bu basamaklara geçişin özendirilmesi ve kolaylaştırılması da önemlidir. Ülkenin buna gereksinimi vardır. Bu toplulukların şemsiyesi altında bilimsel makale tartışmaları, konferanslar, yaz kursları, laboratuvar çalışmaları, proje yarışmaları, kongreler

yapılıyor olmakla birlikte asıl hedef bu etkinliklerde öğrenilen bilgiler olmamalıdır. Öğrenci bilimsel araştırma toplulukları ile uygulanması gereken temel noktalar: bilimadamı (öğretim üyesi) ve bilimadamı adayları olan öğrenciyi buluşturmak, tanıştırmak ve bu sırada düşünce biçimi ve düşünce felsefesini aktarabilmek; öğrencilere bilimsel ve objektif düşünme, araştırma, sorgulama, gözlem yapma, tartışabilme gibi yetiler kazandırmak; araştırma yapmanın temel kuralları ve gereksinimleri olan kaynak taraması, kütüphane kullanımı, bilimsel bir yazının okunma biçimi gibi hem bilgiye ulaşım yöntemlerini hem de bilginin değerlendirilmesini yalnız kuramsal olarak değil, içinde yaşayarak öğretmek olmalıdır.

Günümüzdeki işleyiş içerisinde, başlangıçtaki büyük bir ilgiden sonra, genellikle bir öğretim üyesinin danışmanlığı ile aktiviteleri düzenleyen, işin başını çeken değişik sınıflardan küçük çekirdek grupların kalması doğaldır. Yapılan organizasyonlara ilginin çok büyük olması, öğrencilerin bu işleri sevdiğinin ve yararlandıklarının en iyi göstergesidir. “Bilimsel araştırma topluluğu” statüsündeki grupların bugün için önemli gereksinimleri vardır. Üniversite içerisinde ne bir dernek, ne bir kulüp olan bu gruplaşmalara resmi bir statü kazandırmak ve işleyişin kurallarını koymak, bunlara gelir kaynakları sağlamak gerekir. Spor kulüplerini destekleyen devlet, bilim kulüplerini neden desteklemesin ki? Ülkemizde aynı konuda çalışan grupların üst kurumları ve konseylerinin kurulması ve bunları da zaman zaman biraraya getirecek ülkesel bir kuruluşun oluşturulması da gerekmektedir. Bu görevin doğal adayı TÜBİTAK'tır. Bu çatı altında üniversite gençliği de bilim ve araştırma için buluşmalıdır. Devlet ve akademik kuruluşlar; öğrencilerin dinamizmleri ile sürükledikleri bu örgütlü çabalarına katkıda bulunmak zorundadır. Bu çabalardan üniversitenin de yarar göreceği açıktır.